

Nemzetpolitikai összefoglaló

2014. 28. hét

NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

A ReConnect Hungary ösztöndíjasait fogadta Potápi Árpád János

Az Egyesült Államokban és Kanadában élő magyar származású fiatalokat, a ReConnect Hungary program ösztöndíjasait fogadta Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár szerdán Budapesten, a Parlamentben. Potápi az ösztöndíjasokat köszöntve arról beszélt, hogy az Egyesült Államokban és Kanadában másfél millió magyar vagy magyar származású él. Az államtitkár kifejezte örömét, hogy a megjelent fiatalok részt vesznek a programban, és arra kérte őket, hogy annak befejezte után is maradjanak kapcsolatban Magyarországgal, a magyarsággal. Potápi Árpád szólt arról is, hogy a nyugati magyar diaszpóráról 1990-ig nem nagyon lehetett beszélni, a rendszerváltás előtt árulóként tekintettek a Nyugaton élő magyarokra. A rendszerváltással ez megváltozott, de szoros kapcsolat nem alakult ki. 2010 után a Magyarország a magyar diaszpóra felé is fordult - mondta Potápi, hozzátéve: a nyugati magyarság becsületes, szorgalmas emberekből áll, akikre Magyarország számít. A ReConnect Hungary program az izraeli, örmény és ír „birthright”-programokkal rokon. Az alapelgondolást először George Pataki New York-i kormányzó fogalmazta meg hét évvel ezelőtt az amerikai Magyar Emberi Jogi Alapítvány egy rendezvényén lánya, Allison Pataki Levy felvetése nyomán. A 2012-ben indul programot a Kossuth Alapítvány támogatói, valamint a magyar kormány közösen finanszírozza.

Románia megvétőzta a váradi és vásárhelyi magyar konzuli irodát

Minden bizonnyal az amúgy is hívős román–magyar kapcsolatok további elhidegüléséhez vezet Bukarest váratlan döntése, miszerint nem hagyja jóvá magyar diplomáciai képviselő létrehozását Nagyváradon és Marosvásárhelyen. A magyar kormány tavaly áprilisban kezdeményezte a két konzuli iroda alapítását a román kormánynál, az országban a bukaresti nagykövetség, illetve konzulátus mellett jelenleg Csíkszeredában és Kolozsváron működik magyar főkonzulátus. A magyar kormány értetlenül áll az elutasítás előtt, részben azért, mert a román fél semmilyen érdemi magyarázatot nem fűzött ahhoz, továbbá azért is, mert Magyarország soha nem korlátozta más ország ilyen irányú szándékát. A magyar külügyminisztérium ezt követően bekérte Románia budapesti nagykövétét. Navracsics Tibor külgazdasági és külügyminiszter szerint a román fél döntése hatással lesz a két ország kapcsolatára. „Különösen azért vagyok én személy szerint is meglepve és csalódott, mert a román külügyminiszter az elmúlt hetekben többször is kifejezte, hogy milyen szívesen hívna meg engem Bukarestbe és szívesen tárgyalna velem a magyar kapcsolatok javításáról, illetve jó színvonalon tartásáról. Úgy gondolom, hogy ez a tett élesen szemben áll a korábbi mondataival, és hogy valamilyen magyarázatot találjunk erre, bekértük a budapesti román nagykövetet és további felvilágosítást várunk tőle az ügyben” – nyilatkozta a tárcavezető a Hír Tv-nek. A román tárca közölte, megindokolták a konzuli irodák megnyitásának elutasítását, amikor szerdán audiencián fogadták Zákonyi

Botond bukaresti magyar nagykövetet. „A konzuli kapcsolatokról szóló Bécsi Egyezmény alapján Romániának szuverén joga, hogy ne fogadja el egy állam konzuli képviselőjének bővítését a területén. A román fél a kérés alapos elemzése után hozta meg ez irányú döntését, figyelembe véve azt is, hogy Magyarország már most jelentős konzuli képviselővel rendelkezik Romániában, továbbá hogy az államközi kapcsolatok terén érvényt kell szerezni a kölcsönösség és az arányosság elvének” – áll a román minisztérium állásfoglalásában. A bukaresti kormányban részt vevő RMDSZ nem ért egyet azzal, hogy a román külügyminisztérium elutasította Magyarország két konzuli iroda nyitására vonatkozó igényét – közölte pénteken az MTI-vel Kovács Péter, az RMDSZ főtitkára. Hozzátette: a tárca vezetése nem konzultált az RMDSZ-szel, és minden indok megvan arra, hogy újragondolja döntését. A politikus nevetségesnek nevezte, hogy az elutasítást Bukarest az arányosság elvével indokolta. „Nem lehet összehasonlítani az 1,3 milliós romániai magyar közösséget a néhány ezres magyarországi román közösséggel. Másrészt fontos lenne, hogy Titus Corlăţean külügyminiszter ne csak a nyilatkozatok szintjén támogassa a jószomszédi viszonyt, hanem amikor döntéseket kell hozni, akkor a tettek mezejére lépjen” – mondta a főtitkár. Arra a kérdésre, hogy miért lenne fontos a Marosvásárhelyre, illetve Nagyváradra tervezett magyar konzuli iroda az erdélyi magyarság számára, Kovács Péter a kettős állampolgárok növekvő számára utalt, akiknek fontos, hogy ne kelljen messzire utazniuk. A román külügy szerint nem korrekt, sőt megfélemlítő a Romániában élő magyarokra és a magyarországi románokra hivatkozni az ügyben. Radu Podgorean külügyi államtitkár az RMDSZ-főtitkár nyilatkozatára úgy reagált: a romániai magyarok érdekeit az az állam képviseli, amelynek polgárai, vagyis Románia.

Az RMDSZ ultimátumot adott Pontának

Mindössze három hónappal a hatalomra kerülése után a Ponta-kabinetből való távozását fontolgatja az RMDSZ, ezáltal a kisebb megszakításokkal 1996 óta kormányon lévő szövetség most először vonulna önként ellenzékbe. Kelemen Hunor szombaton úgy nyilatkozott, az alakulat elvárja, hogy Románia lépjen ki abból a perből, amely a Minority SafePack nevű kisebbségvédelmi kezdeményezés ügyében indult az Európai Unió bíróságán, ellenkező esetben fontolóra veszi a koalícióból való kilépését. Az RMDSZ az Európai Nemzetiségek Föderatív Uniójával (FUEN) közösen dolgozta ki a Minority SafePack nevű európai polgári kezdeményezést, amely a kisebbségvédelmet érintő témákban szorgalmaz uniós szintű jogalkotást. A kezdeményezés bejegyzését az Európai Bizottság (EB) elutasította, a döntést pedig az RMDSZ megtámadta a luxemburgi bíróságon. A bukaresti koalíciós viszály oka, hogy a perbe Románia is belépett, de nem az RMDSZ, hanem a kisebbségi kezdeményezést elutasító brüsszeli kormány oldalán. A szövetség ezáltal kényelmetlen helyzetbe került, hiszen Kelemen Hunor a kezdeményező polgári bizottságának az egyik tagja, és a luxemburgi bíróságon zajló per egyik felperese. A Ponta-kabinetben kulturális miniszteri és miniszterelnök-helyettesi posztot betöltő politikus szombaton elmondta: a perbe lépésről a bukaresti külügyminisztérium döntött

anélkül, hogy a koalícióban ezt megvitatták volna, vagy a perben már részt vevő RMDSZ tudott volna róla. Rámutatott: számára vállalhatatlan, hogy felperes és alperes is legyen ugyanabban az ügyben. Az RMDSZ elnöke az MTI-nek nyilatkozva úgy vélekedett, semmilyen formában nem sérül a román érdek, és „közép-kelet-európai butaság” volt Románia részéről beugrani a perbe, amit az is bizonyít, hogy sem Németország, sem Dánia, sem Olaszország, sem Ausztria nem lépett be a perbe, pedig a területükön élő kisebbségek képviselőivel közösen kezdeményezett az RMDSZ uniós jogalkotást a kisebbségek védelmében. Bukaresti sajtóértesülések szerint Titus Corlăţean külügyminiszter a lemondását helyezte kilátásba, ha Románia visszalép az ügyben. Ezt támasztja alá a román diplomácia vezetőjének szintén szombati állásfoglalása, amelyben hajthatatlannak mutatkozik a luxemburgi bíróságon zajló per kapcsán, amelybe egyébként korábban Szlovákia az EB oldalán, Magyarország pedig a kisebbségi kezdeményező oldalán kérte belépését. Corlăţean közölte: Románia meg akarja előzni, hogy az Európai Unió bíróságának joggyakorlata révén uniós hatáskörbe kerüljenek a tagállamok szuverenitását érintő olyan kérdések, mint a kisebbségekhez tartozók jogainak védelme. A szociáldemokrata miniszter közölte, az etnikai és nyelvi kisebbségekre vonatkozó polgári kezdeményezést a tagállamok nemzeti hatáskörére való tekintettel utasította el az EB, Románia pedig támogatja azt a „korrekt elvi álláspontot”, hogy az EU nem illetékes ebben a témában.

Kövér László Torockón: egyetlen magyar ügy létezik

Nincs, és nem lehet többé határon túli és határon inneni magyar ügy – jelentette ki Kövér László vasárnap Torockón. Az Országgyűlés elnöke a Duna Televízió Nonprofit Zrt. által létrehozott kulturális központ, a Duna-ház avatásán mondott ünnepi beszédében hangsúlyozta: a nemzet közjogi egyesítése után immár „csak egyetlen szerves magyar ügy létezik: a magyar megmaradás és gyarapodás ügye”. A házelnök úgy vélte, a nemzet határokon átvívelő egyesítése tulajdonképpen 1992-ben, a Duna Televízió létrehozásával kezdődött. Hozzátette, 2014-ben folytatódik a magyar állam négy évvel ezelőtt megkezdett újjáépítése, a magyar nemzet megerősítése. „Senki jogos érdekét nem sértjük, csak a magyarok érdekét erősítjük, védjük” – fogalmazott. A torockói Duna Ház célja, hogy felhívja a figyelmet a szórványban élő magyarság helyzetére. Szintén kiemelt cél a kulturális örökség, a térség magyar történelmének megismertetése. Kövér László szombaton a Hargita megyei Tibódon egyházi ünnepen vett részt, ahol Csaba királyfi szobrát avatta fel, Blaskó János szobrászművész alkotását.

Sarkalatos törvényt kérnek a polgáriak

Sarkalatos törvényben kell szabályozni Romániában a magyarság jogait a Magyar Polgári Párt (MPP) álláspontja szerint. Biró Zsolt pártelnök elmondta: pártja egyeztetett minderről az RMDSZ vezetőivel. Úgy vélte, az alkotmányban kellene rögzíteni, hogy valamennyi őshonos romániai nemzeti közösség jogait az illető közösségre szabott

sarkalatos törvény írja le, és hogy ezt a törvényt az illető kisebbség bevonásával kell megszövegezni. Az MPP elnöke hétfőn átadta az RMDSZ-nek azokat az alkotmánymódosító javaslatokat, amelyeket pártja szükségesnek tart a kívánt törvényes keret kialakításához. Az MPP „a románok és a velük együtt élő őshonos nemzeti közösségek szuverén és oszthatatlan nemzetállamaként” határozná meg Romániát. A párt azokat a nemzeti közösségeket tekintené őshonosoknak, amelyek több mint száz éve élnek együtt a román néppel. Ezeket Románia államalkotó tényezőiként ismerné el az alaptörvényben. Azt is rögzítené, hogy a Romániában fennálló „nemzeti egyenlőség és nemzeti szabadság erkölcsi, történelmi és jogi alapja” az erdélyi románok 1918. december 1-jei gyulafehérvári nyilatkozata. Az Erdély és Románia egyesülését kimondó dokumentum teljes nemzeti szabadságot ígért az együtt élő népeknek. Biró Zsolt elmondta, azt kérte az RMDSZ vezetőitől, hogy iktassák az alkotmánymódosító javaslatokat az illetékes parlamenti bizottságnál, és képviseljék ezeket. „Ez az alkotmányos keret lehet az alapja a magyar közösség esetében mind a területi, mind a kulturális autonómiának” – magyarázta a pártvezető. Az MPP és az RMDSZ vezetői abban is megállapodtak, hogy július 11-én ül össze a két párt vegyes bizottsága, mely Székelyföld területi autonómiájának a törvénytervezetén dolgozik. „Az RMDSZ világossá tette, hogy a tárgyalási forduló után közvitára bocsátja a tervezetet” – fűzte hozzá Biró. Elmondta, folytatódik a két párt együttműködése, de megjegyezte, hogy a politikai együttműködésről márciusban kötött megállapodás teljesítésével kapcsolatban hiányérzeteik is vannak. „Minden pontnak van olyan része, amely megvalósult és olyan is, amelyik nem” – jegyezte meg az MPP-elnök. Kovács Péter, az RMDSZ főtitkára az MPP javaslatai kapcsán a Maszol.ro portálnak úgy nyilatkozott, hogy ezek egy része fellelhető az RMDSZ alkotmánymódosító csomagjában is. „Ilyen például az az 1918-as Gyulafehérvári Nyilatkozat beemelése hivatkozás szinten az alaptörvénybe” – részletezte az RMDSZ-es politikus. Elmondta, a hétfői egyeztetéseken a két párt vezetői áttekintették az együttműködési megállapodást, és megállapították, hogy mindegyik pontjában történt előrelépés.

Navracsics: kitűnően működnek a szlovák-magyar kapcsolatok

A szlovák-magyar kapcsolatok kitűnően működnek a mindennapokban, ami nem jelenti azt, hogy nincsenek viták, ám azok esetében a cél nem az, hogy ne legyenek ilyenek, hanem az, hogy sikerüljön megoldani azokat - szögezte le Navracsics Tibor. A magyar külügyminiszter erről első hivatalos pozsonyi látogatása során beszélt Miroslav Lajčák szlovák külügyminiszterrel tartott találkozáját követően. Navracsics Tibor rámutatott: óriási jelentősége van a két ország között a parlamenti bizottságok szintjén történő együttműködésnek, mert az nagyban hozzájárul az esetleges bizalmatlanság leépüléséhez, valamint a két fél látásmódjának kölcsönös megismeréséhez is. Megjegyezte: nem volt kérdéses, hogy látogatásai során Pozsony az első fővárosok között lesz, mivel - mint mondta - a szomszédos országok közül Szlovákiával „történelmileg a legszorosabb és

leghosszabb idejű a kapcsolat”. A külügyminiszter a szlovák-magyar kapcsolatokat méltatva a közös infrastrukturális beruházások sikerét, valamint a folyamat továbbvitelének fontosságát emelte ki. A külügyminiszteri találkozó után átadták a két tárca által minden évben kiosztott Jószomszédságért és megértésért díjakat is. Navracsics Tibor pozsonyi látogatása során találkozott Robert Fico szlovák kormányfővel és Andrej Kiska államfővel, majd a Magyar Közösség Pártjának (MKP) központjában is látogatást tett. Berényi József, az MKP elnöke a találkozót követően elmondta, felül kellene vizsgálni és a megváltozott körülményekhez kéne igazítani a magyar-szlovák alapszerződést, amelynek megkötésére csaknem húsz éve került sor. Az MKP elnöke szerint az alapszerződés aktualizálására leginkább amiatt lenne szükség, mert a megkötése óta eltelt időszakban megváltoztak a felvidéki magyarság megmaradásának alapfeltételei, s ma a közösségnek megmaradásához intézményi és pénzügyi keretei bővítésére van szüksége.

Čanak, Tadić, Pásztor: Gyökeres változásokra van szükség Vajdaságban

Változtatni kell Vajdaság Autonóm Tartomány alkotmányos helyzetén, valamint a tartományi adminisztrációban is változtatásokra van szükség a hatékonyság érdekében, értékelt Nenad Čanak, a Vajdasági Szociáldemokrata Liga (LSV) elnöke, Boris Tadić, az Új Demokrata Párt (NDS) vezetője és Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) első embere. A három pártvezetőnek a tartományi hatalmi többség átalakításával kapcsolatban Újvidéken megtartott tárgyalását követően Čanak újságíróknak elmondta, beszéltek Vajdaság politikai helyzetéről és azokról a lépésekről, amelyeket a tartományi hatalomnak mindenképp meg kell tennie a hatékonyságának növelése érdekében. „Az első téma, amelyről tárgyaltunk, Vajdaság alkotmányos helyzete volt, a második a Vajdaság pénzeléséről szóló törvény meghozatala, a harmadik pedig a köztulajdonról szóló törvény, a tartományban jelenleg uralkodó helyzet, valamint azok a lépések, amelyet a közigazgatásnak meg kell tennie” – fejtette ki Čanak. Pásztor István közölte, hosszú évek után ma ismét tárgyalóasztalhoz ültek ezek a felek, s ő jól érezte magát az LSV és az NDS képviselőinek társaságában. „Targyaltunk mindarról, ami nyilvánvalóan terheli a tartományi közigazgatást, a közös álláspontunk pedig az, hogy a tartományban gyökeres változásokra van szükség” – fogalmazott. Hozzátette, az elkövetkező időszakban tárgyalnak majd arról, hogy lehetséges-e a jelenlegi kormánykoalícióban belül tenni a hatékonyság növeléséért, vagy „vissza kell térni a koncentrációs kormány megalakításának ötletéhez”. Boris Tadić, az NDS elnökeként közölte, pártja segédkezni szeretne a Vajdaságban nyilvánvalóan meglévő problémák megoldásában. „Felmerül a kérdés, hogy a tartományi hatalom eredményei miért gyengébbek, mint 2011-ben, s valamit tenni kell ennek megváltoztatása érdekében” – fogalmazott Tadić, s hozzátette, a tárgyalófelek egyetértettek abban, hogy mindenképp módosítani kell Szerbia alkotmányát a regionalizáció és a decentralizáció irányába. Megjegyezte, fontos a választási rendszer

megváltoztatása is, az NDS pedig támogatta az LSV javaslatát, hogy a tartományban ezután részarányos rendszer szerint válasszák a képviselőket, viszont most ennek személyre szabottá tétele érdekében kell tenni. Tadić elmondta, mindenképp javítani kell a gazdasági és politikai helyzet javításáért, s pártja szerint az előrehozott választások jelentenék a legrosszabb megoldást a tartomány esetében. Hozzátette, hamarosan tárgyalásokba kezdenek a Szerb Haladó Párttal (SNS) és más pártokkal is a problémák megoldásának kérdéséről.

Befejeződött a XXII. Kárpátaljai Nyári Szabadegyetem

Magyarország teljes mellszélességgel támogatja Ukrajna területi integritásának megőrzését – jelentette ki Németh Zsolt, az Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke szombaton Felsőszinevéren, a XXII. Kárpátaljai Nyári Szabadegyetemen tartott előadásában. A kárpátaljai magyarsággal kapcsolatban fontosnak nevezte, hogy a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) még jelöltsége idején megállapodást kötött Petro Porosenko ukrán elnökkel. Úgy vélte, a hat pontból álló megállapodás teljes egészében lefedi a kárpátaljai magyarság érdekeit, és ezt Magyarország erőteljesen támogatja. Németh kiemelte: jelentős fejlemény, hogy kulturáltan, konfliktus nélkül történt meg a vezetéváltás a KMKSZ élén a bonyolult ukrainai helyzetben. Az pedig, hogy az UMDSZ elnöke, Gajdos István is távozik a párt éléről, előrevetíti annak lehetőségét, hogy egy egységes magyarságpolitika alakuljon ki Kárpátalján, ami nagyon fontos lenne a jelenlegi szituációban – fogalmazott Németh Zsolt. Brenzovics László, a KMKSZ elnöke kifejtette: Ukrajnában jelentős átalakulás kezdődött, amelynek még nem látható a kimenetele, ám ezt a helyzetet a kárpátaljai magyarságnak saját helyzete javítására kell kihasználnia. Az ukrán helyzet drámaisága ellenére mind a kárpátaljai magyarság, mind a magyar külpolitika helytállt - mondta, megállapítva, hogy a nehézségek ellenére az utóbbi években olyan eredmények születtek, amelyekről a kárpátaljai magyarok korábban nem is álmodhattak. Kiemelkedő jelentőségűnek nevezte, hogy Bocskor Andrea személyében kárpátaljai magyar képviselője van az Európai Parlamentnek, és ezt még a nacionalista ukrán sajtó sem kifogásolta. Arra reagálva, hogy Gajdos István lemondott az UMDSZ elnöki tisztségéről, Brenzovics elmondta: a cél a kárpátaljai magyarság egységének a megteremtése, s ennek érdekében a KMKSZ hajlandó mindenkivel tárgyalni, de levitézlett politikusokkal nem. Hozzáfűzte: a kárpátaljai magyarság jogainak érvényesítése csak abban az esetben lesz lehetséges, ha Ukrajna az európai integráció útját választja. Pozitív változások a kárpátaljai magyarság életében az ukrainai politikai rendszernek az előrehozott parlamenti választásokat is magában foglaló teljes átalakításától várhatók - hangoztatta a KMKSZ elnöke. A XXII. Kárpátaljai Nyári Szabadegyetemet 2014. július 2–6. között rendezték meg Felsőszinevéren. Csütörtökön Orosz Ildikó, a KMPSZ elnöke nyitotta meg a rendezvényt Tárnok Mária, a Pro Minoritate Alapítvány elnökének, valamint Répás Zsuzsanna és Brenzovics László jelenlétében. A nyári egyetemen

bemutatásra került a Nyelvi jogaink című, az ukrán nyelvtörvényt bemutató kiadvány, melynek megjelenését a Nemzetpolitikai Kutatóintézet támogatta.

Lemondott Gajdos István az UMDSZ elnöki tisztségéről

Lemondott az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöki tisztségéről Gajdos István, az ukrán parlament képviselője, aki azt reméli, hogy e lépésével lehetővé teszi a szervezet megállapodását az anyaországgal, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetséggel (KMKSZ), és elősegíti a kárpátaljai magyar közösség összefogását. Gajdos indokolásában kifejtette, hogy 12 éve irányítja az UMDSZ-t, ami egyfajta ciklus lezárását is jelenti, s nem szeretné, ha bárki azzal vádolná, hogy a személye miatt nem jöhetett létre a magyar egység Kárpátalján. A nyilatkozat idézte Gajdost, aki szerint a magyar egység kialakítása a mostani ukrain helyzetben mindennél fontosabb, hiszen a közösség megosztottsága erősen rányomja bélyegét a kárpátaljai magyarság érdekérvényesítő képességére, gyengíti képviselőit az önkormányzatokban, illetve alkupozícióit az ukrain politikai szinten. A politikus azt is elmondta, hogy reméli, e lépésével előmozdítja a megállapodás lehetőségét az anyaországgal, a másik magyar szervezettel, s létrejöhet a sokak által óhajtott cél, a kárpátaljai magyar közösség összefogása. Az UMDSZ elnöksége rövid értékelést követően tudomásul vette az elnök döntését, majd az alapszabálynak megfelelően intézkedett arról, hogy a 2014. december 6-i tisztújító közgyűlés összehívásáig az ügyvezetői teendőket a Nemzeti Tanács elnöke látja el.

